

Det er ikke gået som ministeren forudsagde

Den 10. januar 2008 havde jeg foretræde for Energipolitisk Udvalg, hvor jeg redegjorde for vigtigheden af de kompetencer, der kan lave avancerede energisystemanalyser. Uden disse kompetencer udvikler vi energisystemet ved at se i bakspejlet. Jeg argumenterede endvidere for, at kompetencerne er ved at uddø, og jeg beskrev en ide til, hvordan de kunne overleve og videreudvikles.

Udvalget tog godt imod mine budskaber, og stillede på basis af min præsentation en række spørgsmål til ministeren. Ministeren svarede, at hun var enig i vigtigheden af kompetencerne, men at hun ikke var bekymret for at de ville forsvinde, fordi Energistyrelsen, Energinet.dk o.a. var i gang med at opruste på området.

Her - tre år efter - er der ikke sket noget synlig oprustning på området – tværtimod.

Hvis vi havde haft de kompetencer, jeg efterlyser, ville diskussionen mellem CEPOS og CEESA omkring integration af vindkraft i det danske elsystem være endt med, at der var blevet lavet nogle uafhængige analyser, som ville have identificeret en række vigtige tekniske udfordringer, som kunne inspirere til ny innovation. I stedet endte det med meget overfladiske analyser, og lidt mudderkastning mellem de to parter.

De manglende kompetencer ville også have taget fat på klimakommissionens analyser, og lavet en meget mere visionær referenceplan, som ikke opfyldt ønsket om uafhængighed af fossile brændsler, men som var betydelig billigere og opfyldte andre politiske målsætninger. Med en analysegruppe, der havde **ejerskab** til referencen, og forsvarede den, ville der være lagt op til en diskussion og yderligere analyser og ideudviklinger, som ville føre til ny innovation, til gavn for det danske samfund. I stedet har vi fået en klimaplan, som teknologiudviklerne og beslutningstagerne ikke har ejerskabet til, og som derfor ikke skaber ny innovation.

Når jeg kan udtale mig så skråsikkert om dette, er det fordi, jeg har prøvet det mange gange før, og det har virket hver gang. F.eks. førte diskussion i starten af 90-erne om handlingsplanen i Energi2000 til, at elværkerne udviklede en meget billigere reference, end den Energistyrelsen havde lavet sammen med Risø. Diskussionen og de avancerede energisystemanalyser førte også til udviklingen af den danske biomassesatsning, med den konsekvens, at en betydelig del af den danske elproduktion i dag er baseret på biomasse.

Et andet eksempel er den diskussion, der i 2001 var om eloverløb, hvor der var nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra alle relevante parter. Arbejdsgruppen skulle med brug af avancerede elsystemmodeller komme med ideer til, hvordan eloverløbet kunne minimeres. I dette arbejde bad elværkerne om at få lavet en beregning, hvor de decentrale kraftvarmeværker var på elmarkedet. Det ville Energistyrelsen, systemansvaret, AAU, fjernvarmen, mv. ikke være med til. Elværkerne blev derfor nødt til at komme med en mindretalsudtalelse i rapporten. Elsam havde de nødvendige analysekompetencer og analysemodeller, så vi lavede selv beregningerne med de decentrale kraftvarmeværker på elmarkedet. På

basis af resultaterne af disse beregninger startede Elsam i 2002 krigen om reguleringen af de decentrale kraftvarmeværker – og vandt.

De avancerede elsystemanalyser var også ide-generatoren til at Elsam i 2002 begyndte at udvikle nye teknologier, der kunne integrere transportsektoren i energisystemet via ethanol og syntetiske brændsler – det, der dengang, blev kaldt VEnzin-visionen.

Jeg er tilhænger af vindkraft og af en mere bæredygtig udvikling af energisektoren, men jeg frygter ideologisk baserede beslutninger, der på et tidspunkt skaber en modvægt, som stopper den langsigtede innovation. I dag er analysekræfterne inden for avancerede energisystemmodeller samlet hos Energinet.dk, Energistyrelsen, Risø og AAU, og ingen af dem laver analyser, der udfordrer det politiske ønske om hurtig omlægning til vedvarende energi – snarere tværtimod. De behøver heller ikke at være særlig skarpe i deres analyser, for de har ingen modstandere. Den manglende skarphed betyder, at hardcore kompetencerne er ved at uddø, og at analyserne ikke længere bruges til at identificere nye innovationsmuligheder og behov for innovation.

Jeg tror så meget på vigtigheden af at bevare de kompetencer, der kan udvikle og anvende avancerede energisystemmodeller, at jeg forlod et godt job i Dong Energy for 4 år siden, og til at jeg stadigvæk i dag vælger at svømme imod strømmen (den aktuelle analysetradition hos Energinet.dk, Energistyrelsen, AAU og Risø), selvom det er meget mere besværligt.

Men uden at I går ind og hjælper med at skabe rammerne for, at der er en gruppe modeludviklere og analytikere, der laver analyser uden politiske holdninger, og med det hovedformål at identificere nye innovationsmuligheder, vil der ikke for alvor komme nytænkning ud af alle de midler, det danske samfund investere på F&U, demonstration og markedsmodning af nye energiteknologier. Den nye analysegruppe vil blive en fordel for analytikerne hos Energinet.dk, Energistyrelsen, AAU og Risø, fordi de vil få den modstand, som gør, at de bliver nødt til at gennemføre den opgradering, som ministeren lovede i 2008.

Jeg vedlægger en lille tegneserie, som illustrerer mine budskaber.

Hvis I er interesseret møder jeg gerne op til et af jeres møder, og uddyber mine synspunkter.